

KOMISIA EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV

Brusel, 5.3.2008
KOM(2008) 127 v konečnom znení

**OZNÁMENIE KOMISIE
EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE**

Západný Balkán: podpora európskej perspektívy

{SEK(2008) 288}

**OZNÁMENIE KOMISIE
EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE**

Západný Balkán: podpora európskej perspektívy

I. ÚVOD

Počas uplynulých dvoch rokov sa krajiny západného Balkánu¹ priblížili k EÚ. Toto odráža pokrok, aj keď nerovnomerný, v uskutočňovaní reforiem a pri plnení stanovených kritérií a podmienok². Dôležité kroky boli takisto podniknuté v oblasti regionálnej spolupráce. Aj tak sú však naše partnerské krajiny v roku 2008 konfrontované s viacerými výzvami, ktoré by mohli mať ďalekosiahle dôsledky na ich bezpečnosť, stabilitu a prosperitu.

Potreba vyriešiť status Kosova zamerala pozornosť na tento región a jeho vzťahy s Európskou úniou. Za súčasných okolností je dôležité zachovať mier a stabilitu regiónu. To sa dá najlepšie dosiahnuť tým, že bude všetkým obyvateľom tejto oblasti ponúknutá čo najviditeľnejšia a najreálnejšia perspektíva členstva v EÚ. Takisto to vyžaduje konštruktívnu účasť politických lídrov z celého regiónu.

Verejná mienka v krajinách západného Balkánu vo veľkej miere podporuje integráciu do EÚ. Všetky vlády sa zaviazali splniť tento cieľ a uskutočňujú reformy. Spoločnosti ale zostávajú rozdelené v súvislosti s kľúčovými otázkami týkajúcimi sa spolužitia a integrácie rôznych komunít a v niektorých prípadoch ústavnej reformy. Bude potrebné vynaložiť ďalšie úsilie na dosiahnutie zhody v súvislosti s týmito otázkami, aby sa zamedzilo škodlivým nacionalistickým prejavom a aby sa presadili nutné politické a hospodárske reformy.

Je v záujmu Európskej únie a v záujme celej Európy, aby tento región pokročil čo najrýchlejšie vpred na ceste politických a ekonomických reforiem, zmierenia medzi ľuďmi, a na ceste smerom k EÚ. EÚ preto mobilizuje všetky dostupné politické nástroje, aby podporila dosiahnutie týchto cieľov. Pre Komisiu je prioritou posilnenie právneho štátu, dobrá správa vecí verejných, reforma súdnictva, správna reforma a rozvoj občianskej spoločnosti.

V decembri 2007 Európska rada potvrdila, že „budúcnosť západného Balkánu je v Európskej únii“. Rada prejavila vôľu pokročiť vpred v predstupovom procese a dokonca ho urýchliť v prípade, že úsilie dotýčnej partnerskej krajiny na to poskytne dôvod. Vo februári 2008 Rada opätovne potvrdila svoj záväzok plne a efektívne podporovať európsku perspektívu krajín západného Balkánu. Vyzvala Komisiu na použitie nástrojov Spoločenstva, ktorých cieľom je podporovať hospodársky a politický rozvoj a navrhnúť regiónu v širšom slova zmysle konkrétne opatrenia s cieľom napredovať týmto smerom.

---

¹ Albánsko, Bosna a Hercegovina, Chorvátsko, Bývalá juhoslovanská republika Macedónsko, Čierna Hora, Srbsko a Kosovo podľa rezolúcie BR OSN 1244/99.

² Komisia informovala o pokroku dosiahnutom v kandidátskych a potenciálnych kandidátskych krajinách vo svojich strategických dokumentoch o rozšírení z roku 2006 a z roku 2007 – KOM(2006) 649, 8.11.2006 a KOM(2007) 663, 6.11.2007.

EÚ bude pokračovať v snahe prezentovať perspektívu členstva v EÚ občanom krajín západného Balkánu ako viditeľnú a konkrétnu skutočnosť. Z tohto dôvodu by EÚ mala byť pripravená urýchliť predvstupové prípravy so všetkými krajinami regiónu za predpokladu, že splnia nevyhnutné podmienky. Pokrok každej krajiny na ceste do EÚ, závisí od jej výkonnosti, konkrétnych výsledkov a úspechov pri plnení priorít v rámci reforiem.

V roku 2008 preberajú hlavnú zodpovednosť za podporu regionálnej spolupráce partneri zo západného Balkánu, a to najmä prostredníctvom novej Rady pre regionálnu spoluprácu (RRS). Je dôležité, aby regionálna spolupráca prinášala občanom úžitok.

Viacerí regionálni partneri majú nevyriešené bilaterálne otázky so svojimi susedmi. Komisia vyzýva všetky zainteresované strany, aby obnovili svoje snahy smerujúce k nájdeniu prijateľných riešení týchto problémov. Dobré susedské vzťahy a regionálna spolupráca majú na ceste k členstvu v EÚ naďalej kľúčový význam.

Komisia podporuje reformné snahy krajín západného Balkánu a snahy o regionálnu spoluprácu prostredníctvom nástroja predvstupovej pomoci. Komisia naštartovala novú iniciatívu v oblasti koordinácie darcov, vrátane zapojenia medzinárodných finančných inštitúcií a bilaterálnych darcov. Cieľom tejto iniciatívy je presunutie maximálne možného množstva podpory kombináciou grantov a pôžičiek na potreby súvisiace s modernizáciou a rozvojom regiónu.

Cieľom tohto oznámenia je opätovne zdôrazniť záväzok EÚ v súvislosti s európskou perspektívou západného Balkánu a určiť budúci postup na dosiahnutie ďalšieho pokroku regiónu na ceste k EÚ. Súčasnú oznámenie nadväzuje na Solúnsky program a na salzburské oznámenie, v súlade so strategickým dokumentom Komisie o rozšírení z novembra 2007. Oznámenie stanovuje nové iniciatívy na posilňovanie medziludských vzťahov, (zamerané na oblasti liberalizácie režimu udeľovania víz a poskytovania štipendií), rozvoj občianskej spoločnosti a posilňovanie hospodárskeho a sociálneho rozvoja regiónu. Oznámenie takisto poskytuje stručnú analýzu situácie v každej partnerskej krajine v súvislosti s vývojom od posledných správ o pokroku, ktoré boli predložené v novembri 2007³.

Rozhodnutie súčasného predsedníctva Rady zvoliť stretnutie ministrov za účasti krajín západného Balkánu na 28. marec v meste Brdo (Slovinsko) je veľmi vhodne načasované. Toto oznámenie poskytuje podklady na diskusiu počas tohto stretnutia.

Rada je vyzvaná, aby schválila opatrenia uvedené v tomto dokumente a na podporu ich uvedenia do praxe.

---

³ Oznámenie zahŕňa kľúčové udalosti na európskej a regionálnej úrovni súvisiace so západným Balkánom so zameraním na nové iniciatívy. Podrobnejší zoznam aktivít je možné nájsť v sprievodnom dokumente SEK(2008) 288. Toto oznámenie mapuje dvojročné obdobie od zasadnutia v Salzburgu v marci 2006.

II. DOSIAHNUTÝ POKROK A CESTA VPRED

1. Približovanie sa k EÚ a posilňovanie regionálnej spolupráce

Približovanie sa k EÚ vyžaduje plnenie kritérií a podmienok počas každej fázy. Tieto súvisia s kodanskými kritériami členstva a s procesom stabilizácie a pridruženía, vrátane regionálnej spolupráce, dobrých susedských vzťahov a plnej spolupráce s Medzinárodným trestným tribunálom pre bývalú Juhosláviu (ICTY). Krajiny západného Balkánu musia účinne riešiť priority, ktoré stanovujú ich prístupové alebo európske partnerstvá. Tempo pokroku každej krajiny je v tomto zmysle dané jej vlastnými úspechmi.

Ďalšie kroky na ceste smerom k prípadnému členstvu v EÚ

Prístupové rozhovory s **Chorvátskom** napredujú: po ukončení preverovacieho procesu v októbri 2006 bolo otvorených šesťnásť kapitol a dve boli do februára 2008 dočasne uzavreté. Pokrok Chorvátska je takisto signálom pre ostatné krajiny západného Balkánu pokiaľ ide o ich vlastnú perspektívu členstva v EÚ, ak splnia nevyhnutné podmienky.

Ak bude vláda pracovať s odhodlaním na splnení kritérií a ostatných podmienok, je možné, že prístupové rozhovory s Chorvátskom počas budúceho roku značne pokročia. Chorvátsko musí urobiť ďalší pokrok pri uskutočňovaní reformy súdnictva a správnej reformy, v oblasti boja proti korupcii, práv menších, návratu utečencov, ako aj reštrukturalizácie ťažkého priemyslu, ak sa má rok 2008 stať rozhodujúcim rokom v prístupovom procese. Chorvátsko tiež musí venovať zvýšenú pozornosť doriešeniu otvorených otázok so svojimi susedmi. V prvom rade sa musí začať urýchlene zaoberať otázkou ekologickej a rybárskej ochrannej zóny v súlade so závermi Európskej rady z februára 2008.

Bývalá juhoslovanská republika Macedónsko získala štatút kandidátskej krajiny v decembri 2005. Aj keď bolo tempo reforiem vo všeobecnosti počas uplynulých dvoch rokov pomalé, v poslednej dobe sa vyskytli náznaky jeho zrýchlenia.

V dôsledku lepšej spolupráce medzi politickými stranami, medzi premiérom a prezidentom došlo k väčšej zhode v súvislosti s reformami spojenými s prístupom k EÚ. Tieto reformy zahŕňajú menovanie členov súdnej rady parlamentom, prijatie zákona o prokuratúre, zákona o rade prokurátorov a zákona o zložení výboru pre vzťahy medzi etnikami. Pokrok bol dosiahnutý aj v oblasti policajnej reformy a decentralizácie.

Kľúčové zostáva zaistenie dobrých susedských vzťahov a nájdenie dohody v súvislosti s vyjednanými a vzájomne prijateľnými riešeniami nevyriešených otázok so susedmi, v súlade so závermi Rady z decembra 2007.

Prístupové partnerstvo, ktoré Rada prijala dňa 18. februára 2008⁴, označuje osem hlavných priorít pokroku v prístupovom procese Bývalej juhoslovanskej republiky Macedónsko. Tieto priority zahŕňajú vykonanie všetkých záväzkov, ku ktorým sa zaviazala v rámci dohody o stabilizácii a pridružení, dialóg medzi politickými stranami, vykonávanie zákona o polícii a protikorupčnej legislatívy, reformu súdnictva a verejnej správy ako aj opatrenia v oblasti politiky zamestnanosti a zlepšenia podnikateľského prostredia.

---

⁴ Zatiaľ nezverejnené v Úradnom vestníku.

Splnením týchto kľúčových priorít, preukáže Bývalá juhoslovanská republika Macedónsko svoju pripravenosť na prístupové rokovania. Komisia sa domnieva, že ak sa nájde dostatočná politická vôľa a všetky strany sa budú podieľať na vzájomnej spolupráci, je možné dosiahnuť potrebný pokrok v roku 2008. Komisia bude hodnotiť tieto kľúčové priority ako kritériá vo svojej pravidelnej jesennej správe. Odporúčanie zahájiť prístupové rokovania bude závisieť od dosiahnutých výsledkoch.

Významné míľniky boli dosiahnuté aj pri finalizácii *dohôd o stabilizácii a pridružení (SAA)* s ostatnými krajinami regiónu. S Albánskom bola dohoda podpísaná v júni 2006 a s Čiernou Horou v októbri 2007⁵; pričom ustanovenia súvisiace s obchodom v rámci príslušných dočasných dohôd už nadobudli platnosť. Komisia povzbudzuje členské štáty, aby rýchlo ratifikovali dohody o stabilizácii a pridružení, aby mohli nadobudnúť platnosť čo najskôr. Komisia parafovala dohodu o stabilizácii a pridružení so Srbskom v novembri 2007 a dohodu o stabilizácii a pridružení s Bosnou a Hercegovinou v decembri 2007. Tieto dohody budú podpísané, keď Srbsko a Bosna a Hercegovina splnia nevyhnutné podmienky. Nevyhnutným prvkom na ceste každej krajiny k prípadnému členstvu sú uspokojivé výsledky, najmä pri plnení povinností vyplývajúcich z dohody o stabilizácii a pridružení, vrátane ustanovení súvisiacich s obchodom.

Albánsko pokračuje v dosahovaní pokroku v súvislosti s reformami a aproximáciou svojej legislatívy s normami EÚ. Dobre plní ustanovenie dočasnej dohody v rámci dohody o stabilizácii a pridružení a dosahuje výsledky. Albánsko si zachovalo vyváženú pozíciu v súvislosti s otázkou Kosova, čím prispieva k regionálnej stabilite.

Vedúci predstavitelia Albánska sľúbili, že sa zapoja do konštruktívnej spolupráce v súvislosti s kľúčovými reformami. Kľúčovou je reforma volebného systému, najmä v súvislosti s parlamentnými voľbami v roku 2009, posilnenie právneho štátu, reforma súdneho systému a boj proti korupcii a organizovanému zločinu. Lepšia situácia v parlamente prispeje k pokroku v súvislosti s týmito otázkami.

Albánsko bude ďalej rozvíjať svoje vzťahy s EÚ, ak bude naďalej uspokojivo vykonávať plnenie dohody o stabilizácii a pridružení, zaručí, že voľby budú v súlade s medzinárodnými normami a ďalej posilní právny štát. Zlepšenie podnikateľského prostredia a konkurencieschopnosti hospodárstva bude takisto dôležité.

Čierna Hora urobila dôležité kroky vpred od vyhlásenia nezávislosti v júni 2006. Čierna Hora aktívne pracovala na posilnení inštitucionálnych a právnych kapacít. Prijatie ústavy a podpísanie dohody o stabilizácii a pridružení boli hlavnými krokmi pre Čiernu Horu v súvislosti s jej vzťahmi s EÚ.

Ústava Čiernej Hory je v zásade zosúladená s európskymi normami. Vytvára uspokojivý všeobecný rámec pre súdnictvo, ľudské práva a práva menšín. Avšak od Čiernej Hory sa očakáva, že znásobí svoje úsilie pri vykonávaní tohto rámca. Zásady nezávislosti a zodpovednosti súdnictva musia byť plne rešpektované. Je nutné zintenzívniť snahy v boji proti korupcii a organizovanému zločinu. Pokračovanie správnej reformy a posilnenie správnych kapacít bude hlavnou výzvou pre Čiernu Horu.

---

⁵ Dohoda o stabilizácii a pridružení uzatvorená s Bývalou juhoslovanskou republikou Macedónskom nadobudla účinnosť v roku 2004 a s Chorvátskom v roku 2005.

V nadchádzajúcom období bude Čierna Hora takisto musieť dospieť k širšiemu konsenzu v súvislosti s otázkami budovania štátu a dosiahnuť ďalší pokrok pri plnení európskeho programu integrácie. K tomu by mali prispieť prezidentské voľby naplánované na apríl 2008.

Jednohlasná ratifikácia dohody o stabilizácii a pridružení demonštrovala širokú podporu pre európsku budúcnosť krajiny. Plnenie dočasnej dohody a zlepšenie príprav na plnenie dohody o stabilizácii a pridružení po jej ratifikácii sú základom ďalšieho rozvoja vzťahov Čiernej Hory a EÚ. Posilnenie makroekonomickej stability a zlepšenie podnikateľského prostredia budú takisto dôležité.

Bosna a Hercegovina pokračovala vo svojich snahách o pokrok pri plnení európskeho programu integrácie. Vedúci predstavitelia sa v októbri 2007 zaviazali k implementácii reformy polície a k pokroku v celkovom pláne reformnej agendy, aby boli vytvorené podmienky na podpis dohody o stabilizácii a pridružení (tzv. „Mostarská deklarácia“).

Spolupráca s Medzinárodným trestným tribunálom pre bývalú Juhosláviu pokračovala a v súčasnosti je vo všeobecnosti na uspokojivej úrovni. Po prijatí nových pracovných postupov sa do určitej miery zlepšilo aj fungovanie štátnych inštitúcií. Tieto udalosti viedli k parafovaniu dohody o stabilizácii a pridružení dňa 4. decembra 2007. Ak má však Bosna a Hercegovina prevziať plnú zodpovednosť za svoju správu vecí verejných a urobiť ďalší pokrok v reformnej agende, musia vedúci predstavitelia krajiny vynaložiť značné ďalšie úsilie. Vo februári 2008 Rada pre nastolenie mieru rozhodla o odložení zatvorenia Úradu vysokého predstaviteľa.

Orgány Bosny a Hercegoviny musia teraz prijať legislatívu na vnútroštátnej úrovni týkajúcu sa polície a venovať sa ostatným kľúčovým prioritám. Komisia sa domnieva, že pokiaľ sa nájde dostatočná politická vôľa, mala by Bosna a Hercegovina čoskoro splniť podmienky, aby mohla byť podpísaná dohoda o stabilizácii a pridružení. Bosna a Hercegovina potrebuje fungujúce a účinné inštitúcie, ktoré sú schopné čeliť výzvam súvisiacim s európskou integráciou.

Srbsko je predurčené hrať kľúčovú úlohu v regióne z hospodárskeho a politického hľadiska. Srbsko je tiež dôležité pre stabilitu regiónu, ktorý by profitoval zo stabilného a prosperujúceho Srbska, plne integrovaného do rodiny európskych národov. Krajina momentálne čelí strategickým rozhodnutiam súvisiacim so svojou budúcnosťou. Prezidentské voľby, ktoré sa konali vo februári 2008, potvrdili proeurópsku orientáciu Srbska.

EÚ súhlasila s vytvorením pracovnej skupiny, ktorá posúdi možnosti, ako dosiahnuť rýchly pokrok, a je odhodlaná podpísať dohodu o stabilizácii a pridružení ihneď, ako budú podniknuté nutné kroky. Komisia je naďalej presvedčená, že dohoda o stabilizácii a pridružení bude prínosná ako pre Srbsko, tak pre EÚ, a že bude mať súčasne pozitívny vplyv na celý región.

Regionálna spolupráca a dobré susedské vzťahy sú dôležitejšie ako kedykoľvek predtým preto, aby mohlo Srbsko a celý región pokračovať na ceste do EÚ.

Skutočnosť, že pokrok Srbska na ceste do EÚ, vrátane štatútu kandidátskej krajiny je možné urýchliť uviedla Európska rada dňa 14. decembra 2007. Komisia vyzýva Srbsko, aby znovu potvrdilo svoje odhodlanie nadviazať bližšie vzťahy s Európskou úniou.

Kosovo a vývoj jeho štatútu

Dňa 17. februára 2008 Kosovské zhromaždenie prijalo uznesenie, ktorým sa vyhlasuje nezávislosť Kosova. Rada na svojom zasadnutí dňa 18. februára vzala na vedomie, že týmto uznesením sa Kosovo zaväzuje dodržiavať zásady demokracie a rovnosti svojich občanov, chrániť srbskú menšinu a ostatné menšiny, chrániť kultúrne a náboženské dedičstvo a rešpektovať medzinárodný dohľad.

Rada uviedla, že členské štáty rozhodnú o svojich vzťahoch s Kosovom v súlade so svojou vnútroštátnou praxou a medzinárodným právom. Rada zdôraznila, že prípad Kosova je *prípacom sui generis*, ktorý nespochybňuje zásady suverenity a územnej celistvosti, Chartu Organizácie spojených národov (OSN), rezolúcie Bezpečnostnej rady OSN a Helsinský záverečný akt. Takisto privítala pokračujúcu prítomnosť medzinárodnej komunity, založenú na rezolúcií Bezpečnostnej rady OSN č. 1244. Rada potvrdila pripravenosť EÚ hrať vedúcu úlohu v upevňovaní stability regiónu.

Komisia v súlade so závermi Rady považuje za dôležité, aby orgány v Belehrade a v Prištine zachovávali predchádzajúce záväzky zdržať sa všetkých činností alebo prehlásení, ktoré by mohli ohroziť bezpečnostnú situáciu.

Komisia víta, že Rada opäť potvrdzuje svoje odhodlanie plne a účinne podporovať európsku perspektívu pre krajiny západného Balkánu a vyzýva Komisiu, aby využila nástroje Spoločenstva na podporu hospodárskeho a politického rozvoja a aby regiónu navrhla konkrétne opatrenia vedúce v tomto smere k pokroku.

EÚ bude podporovať budúci rozvoj Kosova prostredníctvom medzinárodnej civilnej misie, vedenej osobitným zástupcom Európskej únie, misie EBOP na podporu právneho štátu a výraznej podpory hospodárskeho a politického rozvoja.

Dňa 4. februára EÚ prijala spoločnú akciu o rozmiestnení misie EBOP (EULEX Kosovo) a menovala osobitného zástupcu Európskej únie. Súčasťou misie budú policajní dôstojníci, sudcovia, prokurátori a colníci, ktorí budú pomáhať orgánom Kosova pri dodržiavaní zásad právneho štátu.

Medzi hlavné výzvy v Kosove patrí posilňovanie právneho štátu (najmä v oblasti súdnictva; boja proti organizovanému zločinu a korupcii), podpora hospodárskeho rozvoja a tvorba pracovných miest, zlepšovanie podmienok pre návrat utečencov a pre menšinové spoločenstvá, zintenzívnenie dialógu a zmierenie medzi rôznymi komunitami. Celková pomoc EÚ Kosovu počas obdobia 2007–2010 je odhadovaná na viac ako 1 miliardu EUR, čo zahŕňa aj podporu politického a hospodárskeho rozvoja Kosova a financovanie príspevku EÚ na prítomnosť medzinárodných síl v Kosove.

Kosovo urobilo ďalší pokrok k tomu, aby sa stalo demokratickou a multietnickou spoločnosťou. Všeobecné voľby v novembri 2007 boli slobodné a spravodlivé a v zásade v súlade s medzinárodnými normami. V novej koalícnej vláde sú aj ministri zo srbských a tureckých komunit, ktorý sa zaviazali podporovať dobré životné podmienky menšín, predovšetkým kosovských Srbov. Vláda tiež zdôraznila dôležitosť, ktorú prikladá reformám v súlade s európskym integračným programom.

Kosovo má takisto ako ostatné krajiny západného Balkánu jasnú a reálnu perspektívu členstva v EÚ. Kosovo vedie s Komisiou dialóg týkajúci sa reforiem a jeho pokrok je pravidelne kontrolovaný. Komisia posilní podporu budovania inštitúcií a rozvoja a zorganizuje konferenciu darcov s cieľom mobilizácie finančných prostriedkov, ktorá by poskytla prostriedky na pokrytie najnaliehavejších potrieb Kosova. Podporí tiež priame kontakty medzi ľuďmi a účasť Kosova na regionálnej spolupráci.

Pokrok v regionálnej spolupráci – nová Rada pre regionálnu spoluprácu⁶

Významný pokrok bol dosiahnutý v oblasti *regionálnej spolupráce*, v rámci ktorej krajiny juhovýchodnej Európy preberajú čoraz väčšiu zodpovednosť. Prechod od Paktu stability k regionálnemu rámcu spolupráce, ktorý začal na vrcholnej schôdzi procesu spolupráce v juhovýchodnej Európe (SEECF) v Záhrebe v máji 2007, bol z väčšej časti ukončený vo februári 2008. Nový rámec funguje pod politickým vedením SEECF a zahŕňa novozaloženú Radu pre regionálnu spoluprácu (RRS). Generálny tajomník sa ujal svojej funkcie a sekretariát so sídlom v Sarajeve začal fungovať v januári 2008. Čoskoro bude v Bruseli založený kontaktný úrad. Sekretariát je spolufinancovaný krajinami regiónu, Komisiou a inými medzinárodnými darcami. EÚ je členom správnej rady RRS.

RRS bude budovať na úspechoch Paktu stability, ktorý od roku 1999 do roku 2007 poskytoval neoceniteľnú pomoc pre regionálne aktivity a koordináciu darcov v juhovýchodnej Európe. Bude pokračovať v tejto práci prostredníctvom zjednodušeného súboru iniciatív a projektov. Komisia poskytne RRS podporu a vyzýva krajiny regiónu, členské štáty a iných darcov, aby prispeli tiež.

2. Priame osobné kontakty; zoznamovanie ľudí s EÚ

Podpora priamych osobných kontaktov medzi západným Balkánom a EÚ je veľmi dôležitá: občania regiónu získajú lepšiu znalosť Európskej únie, jej hodnôt a zásad a spôsobu života. Vzájomné osobné kontakty medzi ľuďmi západného Balkánu napomáhajú zmiereniu. Európska rada zdôraznila dôležitosť priamych osobných kontaktov a vyzvala Komisiu na prijatie iniciatív na ich podporu, najmä v oblasti víz a štipendií⁷.

Cesta smerom k cestovaniu bez víz

Bezvízové cestovanie do krajín EÚ je veľmi dôležité pre ľudí zo západného Balkánu. S výnimkou Chorvátska potrebujú občania krajín západného Balkánu víza na vstup do EÚ. Pokrok smerom k bezvízovému režimu je súčasťou príprav na vstup do EÚ, čo zahŕňa eventuálne takisto členstvo v Schengenskom priestore. Kroky podniknuté v súvislosti so zjednodušením cestovania však musia zároveň zohľadniť záujmy EÚ spojené s migráciou a vnútornou bezpečnosťou. Tieto kroky sú preto podmienené nevyhnutnými reformami krajín západného Balkánu.

---

⁶ Špecifické regionálne sektorové činnosti, vrátane oblastí obchodu, energie a dopravy sa uvádzajú v nasledujúcich oddieloch.

⁷ V „Solúnskom programe“ z júna 2003 a nedávno aj prostredníctvom záverov Európskej rady z decembra 2006, takisto ako v záveroch Rady pre všeobecné záležitosti a vonkajšie vzťahy z decembra 2007 a januára 2008.

Ako prvý krok smerom k liberalizácii vízového režimu dojednala Komisia dohody o *zjednodušení vízového režimu* s krajinami západného Balkánu. Tieto boli podpísané v septembri 2007 a nadobudli platnosť dňa 1. januára 2008. Dohody značne zlepšia podmienky v procese udeľovania cestovných víz do EÚ: znižujú poplatok za udelenie víza (35 EUR namiesto 60 EUR) a oslobodzujú viacero kategórií občanov od povinnosti platiť tieto poplatky. Dohody stanovujú časové lehoty pre vydávanie víza (zvyčajne 10 dní) a zjednodušujú a ujasňujú postup udeľovania víz niektorým kategóriám občanov. Dohody o zjednodušení vízového režimu súvisia s readmisíjnými dohodami, ktoré boli prerokované a uzatvorené paralelne⁸ a takisto so zavedením biometrie.

Krajiny západného Balkánu a členské štáty musia zabezpečiť riadne vykonávanie dohôd o zjednodušení vízového režimu a readmisíjnych dohôd. Na monitorovanie vykonávania budú založené spoločné výbory, ktoré sa stretnú na jar 2008. Tieto výbory príjmu usmernenia pre konzuláty členských štátov na zabezpečenie jednotného uplatňovania dohôd.

V súlade so Solúnskym programom a závermi Rady pre všeobecné záležitosti a vonkajšie vzťahy z júna 2007, pripravuje Komisia kroky na prípravu *liberalizácie vízového režimu* so západným Balkánom. Komisia oznámila vo svojom strategickom dokumente o rozšírení z novembra 2007 svoj zámer začať dialóg s každou krajinou s cieľom zostaviť plán týkajúci sa podmienok, ktoré je nutné splniť, aby mohla byť vízová povinnosť zrušená.

Rada vo svojich záveroch zo dňa 28. januára 2008 privítala zámer Európskej komisie začať čoskoro dialóg o vízach so všetkými krajinami regiónu. Oznámila, že je pripravená pokračovať v diskusiách na túto tému, založenej na súčasnom oznámení, aby mohla vypracovať podrobné plány obsahujúce jasné referenčné kritéria, ktoré budú musieť všetky krajiny tohto regiónu splniť, aby postupne dosiahli liberalizáciu vízového režimu.

V januári Komisia začala rozhovory o liberalizácii vízového režimu so Srbskom a vo februári s Bývalou juhoslovanskou republikou Macedónsko a Čiernou Horou. Dialóg s Albánskom začne na začiatku marca. Potom bude nasledovať Bosna a Hercegovina.

Plány budú vypracované Komisiou po dohode s Radou. Krajiny západného Balkánu prispedia k vypracovaniu týchto plánov. Plány budú pokrývať štyri tematické okruhy: bezpečnosť dokladov, nelegálnu migráciu, verejný poriadok a bezpečnosť ako aj vonkajšie vzťahy. Plány budú individuálne pre každú krajinu, aby im umožnili sústrediť reformné úsilie a zamerať sa na požiadavky EÚ. Úmyslom Komisie je dokončiť plány čo najskôr po začatí rozhovorov, aby boli nevyhnutné reformy implementované okamžite.

Pokrok smerom k liberalizácii vízového režimu bude záležať od pokroku každej krajiny pri plnení kritérií. Schopnosť krajín zaistiť správne a účinné vykonávanie dohôd o zjednodušení vízového režimu a dohôd o readmisii sa bude brať do úvahy počas celého procesu. Komisia poskytne finančnú a technickú podporu na podporu implementácie plánov.

---

⁸ Dohoda o readmisii s Albánskom nadobudla platnosť v máji 2006.

Komisia a Rada budú spoločne monitorovať pokrok v relevantných reformách. Po splnení podmienok navrhne Komisia Rade pre každú krajinu zrušenie príslušnej vízovej povinnosti zmenením a doplnením nariadenia Rady č. 539/2001⁹.

Viac štipendií pre študentov zo západného Balkánu

Komisia ponúka v rámci programu *Erasmus Mundus* stále viac štipendií študentom z krajín západného Balkánu: 100 v akademickom roku 2007/2008 pre postgraduálnych študentov magisterského štúdia („okno západný Balkán“) a takmer 500 v akademickom roku 2008/2009 pre študentov na všetkých úrovniach štúdia alebo akademických pracovníkov („okno vonkajšie vzťahy“). Na tieto činnosti je na každý rok vyčlenených takmer 10 miliónov EUR podpory Spoločenstva.

V nadväznosti na zasadnutie Rady zo dňa 28. januára 2008 zamýšľa Komisia zdvojnásobiť tento ročný prídel, čo by od začiatku akademického roku 2009/2010 umožnilo získať štipendium ďalším niekoľko sto študentom.

Komisia vyzýva členské štáty na zvýšenie počtu štipendií udelených v rámci ich vlastných *bilaterálnych programov štipendií* pre študentov zo západného Balkánu.

Účasť na programoch Spoločenstva a práci jeho agentúr

Kandidátske a potenciálne kandidátske krajiny majú na základe rámcových dohôd právo sa zúčastňovať na *programoch Spoločenstva*. Účasť na týchto programoch je dôležitým prostriedkom, ktorý uľahčuje integráciu, spoluprácu a rozvoj politík. Spoločenstvo poskytuje podporu a v niektorých prípadoch zvýhodnené podmienky pre ich účasť.

Komisia úzko spolupracuje s krajinami v regióne, aby zistila, o ktoré programy Spoločenstva je záujem a aké sú s tým spojené kapacity, a aby v prípade nutnosti pripravila zainteresované strany na účasť. Od roku 2007 je väčšina krajín západného Balkánu súčasťou 7. rámcového programu pre výskum; a niektoré z nich sa tiež zúčastňujú programov „Kultúra“, „Pokrok“, „Konkurencieschopnosť a inovácia“, „Clo“ a „Fiscalis“. Ďalšie programy budú otvorené pre viacero krajín západného Balkánu v rokoch 2008–2009.

Krajiny západného Balkánu sa môžu tiež v niektorých prípadoch zúčastniť na práci *agentúr Spoločenstva*. Prípravy na spoluprácu v rámci niektorých agentúr napredujú, najmä v prípade Chorvátska a Bývalej juhoslovskej republiky Macedónsko. Viacero agentúr Spoločenstva získava podporu prostredníctvom nástroja IPA na prípravu účasti krajín západného Balkánu.

V roku 2008 Komisia prijme oznámenie, podľa ktorého sa budú potenciálne kandidátske krajiny zúčastňovať na programoch Spoločenstva za rovnakých podmienok ako kandidátske krajiny, vrátane miery spolufinancovania Spoločenstva pre ich účasť, ktorá bude zvýšená (zo 75 % na 90 %).

---

⁹ Nariadenie Rady (ES) č. 539/2001 z 15. marca 2001 ukladajúce zoznam tretích krajín, ktorých štátni príslušníci musia mať víza pri prekračovaní vonkajších hraníc členských štátov, a krajín, ktorých štátni príslušníci sú oslobodení od tejto povinnosti (Ú. v. ES L 81, 21.3.2001).

Ostatné aktivity v oblastiach vedy a výskumu, vzdelávania, kultúry, mládeže a médií

Spolupráca krajín západného Balkánu s EÚ ako aj medzi sebou v oblasti *vedy a výskumu* sa zintenzívňuje. Krajiny západného Balkánu sa stále viac zapájajú do činností v rámci 7. rámcového programu pre výskum: významne vzrástol počet predložených projektov pochádzajúcich z regiónu a bol zriadený nový nástroj spolupráce pre západný Balkán (projekt Inco.net).

Krajiny západného Balkánu s podporou Komisie vytvárajú integrovanú politiku výskumu v súlade s Európskym výskumným priestorom. Vedci zo západného Balkánu sa môžu zapojiť do aktivít Spoločného výskumného centra. V júni 2006 bola založená „Riadiaca skupina pre výskum na západnom Balkáne“, do ktorej sú zapojené všetky zainteresované strany a ktorej cieľom je posilniť kapacity v oblasti výskumu v regióne. Táto skupina sa schádza dvakrát ročne.

Aktivity v oblasti *vzdelávania a kultúry* na západnom Balkáne podporujú rozvoj ľudských zdrojov a prispievajú k zmierneniu medzi ľuďmi. Patrí medzi ne napríklad založenie iniciatívy pre reformu v oblasti vzdelávania v juhovýchodnej Európe v roku 2007 a práca Európskej nadácie pre odborné vzdelávanie v regióne. Rozsiahla spolupráca medzi akademickými inštitúciami zo západného Balkánu a členských štátov EÚ v oblasti vyššieho vzdelávania prebieha v rámci programu *Tempus*. Každoročne predstavuje podpora Spoločenstva krajinám západného Balkánu v rámci tohto programu 20 miliónov EUR.

V máji sa uskutoční v Ľubľane konferencia „Kultúrna politika a postupy v oblasti zahraničných vzťahov EÚ“ v rámci roku 2008 ako Európskeho roku medzikultúrneho dialógu. Bude zameraná hlavne na región západného Balkánu. Komisia spolu s Radou Európy uskutočňuje regionálny program na ochranu *kultúrneho dedičstva* v juhovýchodnej Európe, ktorý doteraz zahŕňa 177 budov a lokalít.

Komisia sa takisto zúčastňuje na iniciatívach v oblasti *reformy médií* a podporuje ich. Konferencia o rozhlasových a televíznych médiách sa bude konať v júni 2008 v Istanbule.

Podpora *mládežníckych* aktivít na západnom Balkáne (výmeny mládeže, projekty Európskej dobrovoľnej služby, vzdelávania a budovania vzájomných vzťahov) je poskytovaná prostredníctvom špeciálnej časti programu EÚ Mládež v akcii. Tieto činnosti začaté v roku 2007 sa budú ďalej rozvíjať v roku 2008.

Cezhraničná spolupráca

Cezhraničná spolupráca napomáha zmierneniu a nadväzovaniu dobrých susedských vzťahov a zároveň uľahčuje integráciu krajín, ktoré sú príjemcami pomoci, do EÚ. To je mimoriadne dôležité v regióne, kde ešte nedávno prebiehal konflikt. Programy cezhraničnej spolupráce podporujú nadväzovanie vzťahov medzi ľuďmi vďaka zapojeniu miestnych zainteresovaných strán do spoločných činností a vďaka pomoci pri rozvoji cezhraničných investícií.

Podpora Spoločenstva pre cezhraničnú spoluprácu v oblasti západného Balkánu v rámci nástroja IPA bola rozšírená tak, aby okrem hraníc krajín západného Balkánu, ktoré susedia s členskými štátmi EÚ, zahŕňala aj hranice medzi krajinami západného Balkánu. Táto podpora bola výrazne zvýšená a počas rokov 2007–2011 dosiahne celkovo približne 50 miliónov EUR, v porovnaní s ročným priemerom za obdobie rokov 2004–2006, ktorý bol 20 miliónov EUR.

3. Rozvoj občianskej spoločnosti a dialóg – nový nástroj podpory občianskej spoločnosti

Občianska spoločnosť je základným prvkom demokratického verejného života. Aktivity občianskej spoločnosti v procese politických, sociálnych a hospodárskych reforiem na západnom Balkáne posilňujú demokraciu a napomáhajú zmiereniu. Napriek niektorým zlepšeniam zostávajú organizácie občianskej spoločnosti slabé a potrebujú odbornú prípravu, aby sa adaptovali na súčasné okolnosti. Je preto dôležité vytvoriť podmienky, ktoré povedú k ďalšiemu rozširovaniu ich činností.

Podpora EÚ pre rozvoj občianskej spoločnosti a dialóg so západným Balkánom bola poskytovaná v rámci predchádzajúcich nástrojov a bude jej venovaná osobitná pozornosť v rámci nástroja IPA. Široké spektrum organizácií získalo podporu, a to najmä v oblasti vzťahov medzi etnikami, ochrany práv menšín vrátane Rómov, znižovania chudoby, ochrany životného prostredia a sociálneho rozvoja.

Celková podpora občianskej spoločnosti západnému Balkánu v rámci národných a regionálnych programov dosiahla 27 miliónov EUR v období rokov 2005 – 2007. Dodatočná podpora je poskytovaná v rámci cezhraničných programov spolupráce ako aj v rámci Európskeho nástroja pre demokraciu a ľudské práva (EIDHR)¹⁰.

V strategickom dokumente z novembra 2007 Komisia oznámila, že založí *nový nástroj na podporu rozvoja občianskej spoločnosti* a dialógu. Spolupráca bude zahŕňať odvetvia ľudských práv, rodovej rovnosti, sociálneho začlenenia, zdravia, životného prostredia, podporu podnikania a reprezentáciu, médiá, kultúru a spotrebiteľskú politiku. Nástroj bude pokrývať tri oblasti činnosti:

- podporu miestnych iniciatív občianskej spoločnosti a budovanie kapacít, posilnenie úlohy občianskej spoločnosti,
- programy na sprostredkovanie kontaktov medzi novinármi, mladými politikmi, predstaviteľmi odborov, učiteľmi atď. a inštitúciami EÚ,
- podporu rozvoja partnerstiev a rozvoja sietí medzi organizáciami občianskej spoločnosti, podnikmi, odborními a ostatnými sociálnymi partnermi a profesionálnymi organizáciami v krajinách, ktoré sú príjemcami pomoci a ich náprotivkoch v EÚ na podporu prenosu znalostí a skúseností.

Projekty budú rozvinuté vo vnútroštátnych programoch ako aj programoch určených pre viacerých príjemcov v rámci nástroja IPA. Program IPA určený pre viacerých príjemcov bude poskytovať technickú podporu pre všetky oblasti v rámci nástroja. Technická podpora bude takisto poskytovaná na odbornú prípravu, na stimuláciu budovania kapacít a sietí kontaktov a na šírenie výsledkov. Financovanie aktivít občianskej spoločnosti na západnom Balkáne počas obdobia 2008-10 sa v porovnaní s obdobím rokov 2005–07 strojnásobí. Konferencia občianskej spoločnosti pri príležitosti uvedenia nového nástroja do praxe sa bude konať v Bruseli v apríli 2008.

---

¹⁰ Podpora krajinám západného Balkánu v rámci EIDHR dosiahla v období rokov 2005–2007 celkovo 9 miliónov EUR. Na rok 2008 predstavuje pridelená čiastka na EIDHR pre západný Balkán 5,7 milióna EUR.

Komisia začne dialóg s cirkvami a náboženskými skupinami keďže tieto majú veľký potenciál pre posilnenie procesu zmierenia. To prispeje k osvojeniu si štruktúr a procedúr EÚ týmito skupinami a tým k výmene názorov.

4. Dobrá správa vecí verejných

Strategický dokument Komisie o rozšírení z roku 2007 kládol dôraz už v počiatocnom štádiu na základné otázky správy vrátane budovania inštitúcií, reformy súdnictva a správnej reformy a predchádzania organizovanému zločinu a korupcií. Plná spolupráca s ICTY zostáva podmienkou na ceste do EÚ pre príslušné krajiny.

Spolupráca v oblasti spravodlivosti, slobody a bezpečnosti¹¹

Spolupráca a reformy v oblasti spravodlivosti, slobody a bezpečnosti, najmä v boji proti organizovanému zločinu a korupcií, reforme súdnictva a polície ako aj posilnení kontroly hraníc sú osobitne dôležité pre západný Balkán a sú kľúčovou prioritou pre ich európsku agendu. Podstatná časť celkovej podpory Spoločenstva regiónu bude naďalej vyčlenená pre túto oblasť.

Ochridský proces v súvislosti s riadením bezpečnosti hraníc (spolufinancovaný Komisiou) bol úspešne dokončený koncom roka 2007. Spolupráca v tejto oblasti bude pokračovať v rámci Rady pre regionálnu spoluprácu.

Západný Balkán je prioritnou oblasťou pre *Europol*. Strategické dohody s Europolom podpísali v roku 2007 s Albánsko, Bosna a Hercegovina a Bývalá juhoslovanská republika Macedónsko, pričom o podobných dohodách sa rokuje s Čiernou Horou a Srbskom. Komplexnejšia operatívna dohoda medzi Europolom a Chorvátskom nadobudla platnosť na začiatku roku 2006. Chorvátsko tiež podpísalo zmluvu o spolupráci s *Eurojustom*¹² v novembri 2007.

EÚ podporuje užšiu spoluprácu Europolu a *regionálnym centrom na boj proti cezhraničnej trestnej činnosti SECI*¹³, ktoré sídli v Bukurešti. Dohoda o spolupráci medzi týmito dvomi organizáciami by mala byť uzatvorená ihneď ako bude prijatý nový dohovor o SECI (SELEC – Centrum pre vymáhanie práva v juhovýchodnej Európe), ktoré ustanovuje pravidlá o ochrane osobných údajov. Toto je v súlade so závermi o ďalšom rozvoji centra SECI, prijatými počas zasadnutia Rady pre spravodlivosť a vnútorné veci (SVV) v decembri 2006.

Komisia podporuje iniciatívu slovinského predsedníctva v súvislosti s *Hodnotením hrozieb organizovanej trestnej činnosti v juhovýchodnej Európe* (SEE-OCTA), ktoré by malo byť vypracované krajinami západného Balkánu s podporou centra SECI a Europolu. Konferencia o hodnotení hrozieb organizovanej trestnej činnosti v juhovýchodnej Európe (SEE-OCTA) sa bude konať vo Viedni v marci 2008. Počiatočné výsledky tohto hodnotenia budú prezentované na zasadnutí Rady pre spravodlivosť a vnútorné veci v júni 2008.

---

¹¹ Pokiaľ ide o víza pozri oddiel 2.

¹² Orgán EÚ založený v roku 2002 s cieľom zvýšenia efektívnosti práce príslušných orgánov v členských štátoch, ktoré sa venujú vyšetrovaniu a stíhaniu závažnej cezhraničnej a organizovanej trestnej činnosti.

¹³ SECI – Iniciatíva pre spoluprácu v juhovýchodnej Európe.

Spolupráca medzi EÚ a krajinami západného Balkánu v oblasti *boja proti terorizmu a boja proti obchodovaniu s ľuďmi* bude posilnená. Agentúra EÚ, ktorá riadi prácu v súvislosti s bezpečnosťou hraníc (FRONTEX) zintenzívňuje spoluprácu s viacerými krajinami západného Balkánu na základe pracovných dohôd.

Komisia bude pokračovať v poskytovaní významnej podpory regionálnym projektom, ktoré sú spojené s otázkami spravodlivosti, slobody a bezpečnosti, vrátane regionálnej spolupráce medzi prokurátormi, cezhraničnej spolupráce policajných a colných orgánov a opatreniami v oblasti azylu, migrácie a vízovej politiky.

Regionálna škola verejnej správy (ReSPA)

Regionálna škola verejnej správy (ReSPA) bola založená v máji 2006 na základe iniciatívy Komisie. Funguje od novembra 2006 s cieľom podporiť regionálnu spoluprácu v oblasti verejnej správy, posilnení administratívnej kapacity a rozvoja ľudských zdrojov v tejto oblasti. Od konca roka 2006 prebehlo viacero školení.

Cieľom je založiť plnohodnotnú regionálnu školu verejnej správy začiatkom roka 2009. Prípravné práce napredujú a v januári 2008 určil riadiaci výbor ReSPA Danilovgrad (Čierna Hora) ako budúce sídlo školy. Prípravy na podpísanie dohody o hostiteľskej krajine, ktorou sa ustanovuje právna subjektivita ReSPA sa začali, a procedúra vymenovania riaditeľa a náber pracovníkov začnú počas roka 2008. V máji 2008 podpíšu zúčastnené strany memorandum o porozumení.

Európsky inštitút verejnej správy bude úzko zapojený do novej fázy projektu ReSPA. Takisto sa škola bude usilovať o aktívnu spoluprácu s národnými školami verejnej správy v členských štátoch.

Komisia podporuje založenie ReSPA a poskytne financie na prípravné fázy projektu. Náklady na chod školy budú pokrývať zúčastnené štáty.

Činnosti súvisiace s twinningom a programami TAIEX a SIGMA – informačné stretnutia EÚ pre zainteresované strany v krajinách západného Balkánu

Činnosti súvisiace s twinningom¹⁴ a programom TAIEX¹⁵, zamerané na zoznámenie správnych orgánov kandidátskych a potenciálnych kandidátskych krajín s *acquis* EÚ a európskymi normami, predstavujú významnú časť podpory Spoločenstva regiónu.

Twinnig je prístupný na západnom Balkáne pre všetky odvetvia *acquis*. V regióne od marca 2006 prebieha 15 nových twinningových projektov s celkovým rozpočtom 16,5 milióna EUR, ktoré zahŕňajú oblasť spravodlivosti a vnútorných záležitostí, verejné financie a vnútorný trh (vrátane oblasti ciel a daní), sociálneho sektora a poľnohospodárstva. Tieto činnosti budú pokračovať.

---

¹⁴ Twinningový nástroj Komisia založila v roku 1997 pre spoluprácu v oblasti verejnej správy v súvislosti s rozširovaním s cieľom pomôcť správam vtedajších kandidátskych krajín so zavádzaním a správnym uplatňovaním práva Spoločenstva. Twinning sa vyvinul ako osobitný nástroj vzájomnej podpory v oblasti správy, do ktorého sú zapojení odborníci z členských štátov EÚ.

¹⁵ TAIEX: nástroj pre technickú pomoc a výmenu informácií.

Činnosti Komisie v rámci programu *TAIEX* na západnom Balkáne zahŕňajú všetky oblasti právnych predpisov EÚ so špeciálnym zameraním na vnútorný trh, poľnohospodárstvo a oblasť spravodlivosti a vnútorných záležitostí. Preklad *acquis* a terminologické otázky sa tiež zahŕňajú. Od marca 2006 malo priamy úžitok z tejto podpory TAIEX približne 14 000 úradníkov z regiónu a bolo zorganizovaných viac ako 530 tréningových a informačných stretnutí. Činnosti TAIEX budú ďalej rozšírené o právne predpisy EÚ, budovanie štátu, dobrú správu vecí verejných a sociálno-ekonomickú reformu. S podporou nástroja TAIEX začne fungovať aj špeciálny nástroj zameraný na budovanie inštitúcií v Kosove a program pre zblížovanie predstaviteľov občianskej spoločnosti zo západného Balkánu s ich náprotivkami z EÚ (viď vyššie).

TAIEX zorganizuje sériu *seminárov prispôbených individuálnym potrebám* v každej potenciálnej kandidátskej krajine na témy pokrývajúce všeobecné otázky týkajúce sa politik a štruktúr EÚ, štruktúr, predvstupových procesov ako aj kľúčových oblastí právnych predpisov EÚ.

Komisia bude pokračovať v poskytovaní podpory v rámci programu *SIGMA*¹⁶ zameraného na budovanie inštitúcií, ktorý zahŕňa horizontálne oblasti riadenia vo verejnej správe (reforma verejných financií, verejné obstarávanie, etika verejného sektora a externá a interná finančná kontrola).

5. Parlamentná spolupráca

Aktívna činnosť parlamentov v súvislosti s prípravami vstupu do EÚ je dôležitým činiteľom pokroku v daných krajinách.

Spolupráca medzi Európskym parlamentom a parlamentmi krajín západného Balkánu pokračovala prostredníctvom *spoločných parlamentných výborov* s Chorvátskom a Bývalou juhoslovanskou republikou Macedónsko a *medziparlamentnými zasadnutiami* s Albánskom, Bosnou a Hercegovinou, Čiernou Horou a Srbskom. Neformálne stretnutia tohto typu sa takisto uskutočnili v Kosove. Spolupráca bude pokračovať prostredníctvom seminárov a medziparlamentných kolokvií. Európsky parlament (Výbor pre zahraničné veci) zvažuje podporu pre Radu pre regionálnu spoluprácu pri jej činnostiach v oblasti parlamentnej spolupráce.

V roku 2007 bol založený regionálny sekretariát pre parlamentnú spoluprácu v juhovýchodnej Európe, ktorý sídli v bulharskom parlamente. Pri tejto príležitosti bude na jar 2008 podpísané memorandum o porozumení o medziparlamentnej spolupráci v juhovýchodnej Európe, parafované v decembri 2007. Regionálna parlamentná spolupráca takisto pokračovala výročným zasadnutím Konferencie výborov pre európsku integráciu štátov zúčastňujúcich sa na procese stabilizácie a pridruženia (COSAP západný Balkán) a na parlamentnom fóre Cetinje.

---

¹⁶ SIGMA: podpora na zlepšenie správy a riadenia vecí verejných. Iniciatíva vykonávaná v spolupráci s OECD a financovaná prostredníctvom viacerých dohôd o príspevku, ktorých celková hodnota predstavuje približne 5 miliónov EUR ročne.

6. Obchodná integrácia - Stredoeurópska dohoda o voľnom obchode (CEFTA)

V decembri 2006 bola podpísaná rozšírená, doplnená a pozmenená *Stredoeurópska dohoda o voľnom obchode (CEFTA)*, ktorá nadobudla platnosť pre všetky zúčastnené strany v novembri 2007. Táto dohoda prispeje k prílevu priamych zahraničných investícií, podporí obchodu v rámci regiónu a napomôže integrácii regiónu do celosvetového obchodného systému. Integrácia regionálneho obchodu prostredníctvom CEFTA doplní obchodnú integráciu krajín regiónu a EÚ v rámci dohôd o stabilizácii a pridružení a autonómnych obchodných opatrení (ATM). Do apríla 2008 bude v Bruseli založený nový sekretariát, ktorý bude svoju činnosť podporovať rotujúce predsedníctvo v CEFTA.

Komisia bude pokračovať v poskytovaní technickej a finančnej pomoci zúčastneným stranám. Takisto bude finančne podporovať nový sekretariát počas nadchádzajúcich troch rokov.

EÚ a krajiny západného Balkánu zavádzajú pre krajiny v regióne, ktoré o to prejavili záujem, *diagonálnu kumuláciu pravidiel pôvodu*¹⁷. Potrebné ustanovenia, vrátane kumulácie s Tureckom pre produkty, na ktoré sa vzťahuje colná únia, boli zahrnuté v dohodách o stabilizácii a pridružení alebo v dodatkových protokoloch, ktoré boli vyjednané v roku 2007. Tieto nadobudnú platnosť potom, keď nadobudnú platnosť príslušné dočasné dohody a dodatkové protokoly. V októbri 2007 schválili ministri obchodu euro-stredomorských krajín rozšírenie celoeurópsko-stredozemského systému diagonálnej kumulácie na krajiny západného Balkánu. Na tento účel práve prebiehajú technické prípravy a formálne rozhodnutie sa očakáva v priebehu roku 2008. Komisia skúma spôsoby, ako zaistiť rýchlejšie uplatňovanie diagonálnej kumulácie medzi západným Balkánom, Tureckom, EZVO a EÚ. Komisia bude naďalej poskytovať technickú a finančnú podporu colným a daňovým orgánom, predovšetkým v súvislosti s nadobudnutím platnosti zóny diagonálnej kumulácie.

Vstup do WTO je kľúčový pre podporu hospodárskych a obchodných reforiem. Komisia pokračuje v poskytovaní technickej pomoci Bosne a Hercegovine, Čiernej Hore a Srbsku pri ich prístupových rokovaníach s WTO. Medzi ďalšie opatrenia na podporu obchodnej integrácie patrí účasť vo výberových konaniach v rámci nového predprístupového nástroja a nástrojov susedstva (IPA a ENPI) a pokračujúca významná finančná podpora na zosúladenie legislatívy krajín západného Balkánu s právnymi predpismi EÚ súvisiacimi s obchodom.

7. Hospodársky a sociálny rozvoj

Medzi hlavné problémy, ktoré musia riešiť krajiny západného Balkánu patrí znižovanie vysokej úrovne nezamestnanosti, zvyšovanie životnej úrovne a zamestnanosti, budovanie infraštruktúry a zaistenie sociálnej súdržnosti. Komisia podporuje úsilie v súvislosti s podporou udržateľného rozvoja a oboznamovanie sa s cieľmi Lisabonskej stratégie. Táto stratégia si kladie za cieľ podporovať rast a tvorbu pracovných príležitostí a pripraviť EÚ na riešenie problémov spojených s globalizáciou, starnutím a zmenou klímy. Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka sú takisto kľúčové a mala by sa venovať náležitá pozornosť tomu, akú úlohu zohrávajú v hospodárskom a sociálnom rozvoji regiónu. Komisia úzko spolupracuje

---

¹⁷ Diagonálna kumulácia pravidiel pôvodu je systém, ktorý uľahčuje regionálnu obchodnú integráciu. Umožňuje krajine prepracovať a exportovať produkt v rámci preferenčného obchodného prístupu do EÚ, aj keď časť surovín, z ktorých je produkt zhotovený, má pôvod v krajine, ktorá sa tohto systému nezúčastňuje.

s medzinárodnými finančnými inštitúciami a inými darcami, pri riešení základných potrieb regiónu súvisiacich s hospodárskym a sociálnym rozvojom.

Podpora hospodárskej stabilizácie a reforiem v regióne

Krajiny západného Balkánu naďalej pracujú na plnení kodanských hospodárskych kritérií, ktoré vyžadujú existenciu fungujúcej trhovej ekonomiky a schopnosť vysporiadať sa s konkurenčným tlakom a trhovými silami v rámci EÚ. Takisto sa musia pripraviť na svoju budúcu účasť v rámci multilaterálneho dohľadu a hospodárskych politík ako súčasť hospodárskej a menovej únie. Komisia ich snahy podporuje. Kandidátske krajiny vytvorili predvstupové hospodárske programy, v ktorých stanovujú svoje návrhy reforiem. Okrem toho od decembra 2006 potenciálne kandidátske krajiny vypracovávajú ročné hospodárske a daňové programy, ktoré Komisia posudzuje. Komisia vedie s príslušnými krajinami pravidelný dvojstranný dialóg o ekonomických otázkach. Krajiny západného Balkánu tiež môžu využívať makrofinančnú pomoc ES.

Spolupráca s medzinárodnými finančnými inštitúciami v oblasti hospodárskeho a sociálneho rozvoja

Komisia podporuje lepšiu koordináciu s Európskou investičnou bankou (EIB), Európskou bankou pre obnovu a rozvoj a inými medzinárodnými finančnými inštitúciami, ktoré podporujú modernizáciu a rozvoj západného Balkánu. Komisia a medzinárodné finančné inštitúcie sa zameriavajú na nasledujúce tri prioritné oblasti: mikropodniky a malé a stredné podniky, energetickú účinnosť a infraštruktúru.

V marci 2007 bola založená poradná skupina medzinárodných finančných inštitúcií, ktorá sa venuje témam ako napr. regionálna doprava, projekty v oblasti energetiky a ochrany životného prostredia, samosprávne obce a verejno-súkromné partnerstvá ako aj sociálne otázky vrátane zdravia, vzdelávania, zamestnanosti a trhu práce.

V novembri 2007 sa Komisia dohodla s EIB, Európskou bankou pre obnovu a rozvoj a Rozvojovou bankou Rady Európy na vytvorení nástroja pre projekty v oblasti infraštruktúry pre západný Balkán. Nástroj má k dispozícii počiatočný rozpočet vo výške 16 miliónov EUR. Tento nástroj bude pomáhať s prípravou investičných projektov, ktoré majú byť financované z grantov a pôžičiek v oblasti dopravy, energetiky, životného prostredia a sociálnej infraštruktúry. Nástroj bude čoskoro rozšírený o ďalších darcov, ktorí majú záujem, a dodatočné formy spolupráce. Komisia, EIB, Európska banka pre obnovu a rozvoj a Rozvojová banka Rady Európy sa zaviazali zaviesť do roku 2010 Investičný rámec pre západný Balkán s ostatnými medzinárodnými finančnými inštitúciami a darcami, aby sa ešte viac posilnila harmonizácia a spolupráca v oblasti investícií do sociálno-ekonomického rozvoja v regióne.

Malé a stredné podniky

Európsky fond pre juhovýchodnú Európu (EFSE) poskytuje komerčným bankám a nebankovým finančným inštitúciám úverové nástroje na podporu rozvoja mikropodnikov a domácností. EFSE poskytol za uplynulé dva roky mikroúvery viac než 65 000 malým podnikom v regióne. Fondu sa takisto podarilo prilákať súkromný kapitál na mikropôžičky. Komisia sa na EFSE zúčastňuje od roku 2006. Komisia analyzuje uskutočniteľnosť budúcich iniciatív na podporu malých podnikov v regióne.

V rámci *Európskej charty pre malé podniky*, ktorej platnosť bola do roku 2009 predĺžená aj na oblasť západného Balkánu, prebieha viacero činností, medzi ktoré patrí hodnotenie politík a regionálne stretnutia. Krajiny v regióne sa teraz začleňujú do siete *Enterprise Europe Network*, novej siete EÚ podporných služieb pre malé a stredné podniky.

Politika zamestnanosti a sociálne otázky

Počas uplynulých dvoch rokov prebiehalo s podporou Komisie viacero regionálnych iniciatív v oblasti politiky zamestnanosti, sociálnych otázok a sociálneho dialógu. V rámci „bukurešťského procesu“ pokračovalo preskúmanie politiky zamestnanosti jednotlivých krajín a začalo sa pracovať na téme ochrany zdravia a bezpečnosti pri práci a na vzájomnom prepojení verejných služieb zamestnanosti. Uskutočnilo sa viacero regionálnych stretnutí a konferencií na tému zamestnanosti, sociálneho dialógu a otázok sociálnej ochrany. V októbri 2007 sa ministri práce a sociálnych vecí krajín západného Balkánu dohodli na prioritách spoločnej politiky (tzv. „závery z Budvy“). Ministri sociálnych vecí takisto podpísali deklaráciu o koordinácii sociálneho zabezpečenia („tiranské vyhlásenie“). Podpora Spoločenstva je poskytovaná v prospech programov koordinácie systémov sociálneho zabezpečenia. Tieto činnosti budú pokračovať. Neformálne stretnutie ministrov práce a sociálnych vecí týkajúce sa zamestnanosti mladých sa bude konať v júni 2008.

Energetika

Dodávky energie majú zásadný význam pre udržanie hospodárskeho rozvoja v juhovýchodnej Európe.

Cieľom *Zmluvy o Energetickom spoločenstve*, ktorá nadobudla platnosť v júli 2006, je vytvoriť stabilný právny a trhový rámec, ktorý by bol schopný prilákať investície do výroby a distribúcie energie a do rozvodných sietí. Existencia jedinej regulovanej oblasti v regióne, kde bude legislatíva zladená s právnymi predpismi EÚ, pomôže prekonať roztrieštenosť trhu, zaistiť bezpečnosť dodávok energie a prispeje k zlepšeniu stavu životného prostredia. To znamená, že hlavné časti *acquis* týkajúce sa energetiky platia teraz v plnom rozsahu v krajinách západného Balkánu.

Všetky inštitúcie, ktoré sú ustanovené v Zmluve, boli zriadené a fungujú. Hlavné zainteresované strany pôsobiace v sektoroch elektrickej energie a plynu sa pravidelne stretávajú. V roku 2007 sa konala konferencia o investíciách v oblasti energetickej infraštruktúry a bol prijatý zoznam prioritných projektov v súvislosti s energetickou infraštruktúrou. Okrem toho bolo podpísané memorandum o porozumení s cieľom lepšie riešiť sociálny rozmer Energetického spoločenstva.

V roku 2007 bol v rámci nástroja IPA v spolupráci s medzinárodnými finančnými inštitúciami založený nový *nástroj pre energetickú účinnosť* pre západný Balkán. Komisia plánuje tento nástroj rozšíriť.

Doprava

Rozvoj spoľahlivej dopravnej siete je zásadným predpokladom pre hospodársky pokrok, sociálnu integráciu regiónu a pre jednoduchší prístup k dopravnej sieti a vnútornému trhu EÚ.

Komisia predkladá návrh smernice *Zmluvy o Dopravnom spoločenstve so západným Balkánom* na rokovanie. Cieľom je pracovať na vytvorení integrovaného trhu pre cestnú, železničnú, vnútrozemskú vodnú dopravu a námornú dopravu v regióne západného Balkánu.

Návrh nadväzuje na informatívne rozhovory o spolupráci v oblasti dopravy, ktoré začali začiatkom roka 2007 so všetkými krajinami susediacimi s EÚ a ktoré boli s krajinami západného Balkánu úspešne ukončené¹⁸.

Pozorovací výbor pre dopravu v juhovýchodnej Európe (SEETO) a sekretariát pre (2004) memorandum o porozumení o rozvoji *základnej regionálnej dopravnej siete v juhovýchodnej Európe* pripravili viacročné plány, ktoré vyznačujú priority pre región. Komisia bude naďalej poskytovať finančnú a technickú pomoc na ďalšiu prácu v tejto oblasti.

V júni 2006 bola podpísaná dohoda o *Spoločnom európskom leteckom priestore (ECAA)*. Cieľom je integrácia krajín západného Balkánu do vnútorného leteckého trhu EÚ. V rámci dohody o spoločnom európskom leteckom priestore budú krajiny západného Balkánu v celom rozsahu vykonávať letecké právo ES, vrátane prísnych noriem týkajúcich sa bezpečnosti a ochrany a ich letecké dopravné spoločnosti budú mať otvorený prístup na rozšírený európsky jednotný trh v oblasti letectva. Komisia vyzýva zmluvné strany na rýchlu ratifikáciu dohody, aby mohla čo najrýchlejšie nadobudnúť platnosť. Komisia poskytne technickú podporu pri vykonávaní dohody.

Predchádzanie katastrofám, pripravenosť a reakcia

Rozsiahle lesné požiare v lete roku 2007 a časté záplavy v regióne ukazujú potrebu pre krajiny juhovýchodnej Európy vybudovať svoje kapacity a podporiť regionálnu spoluprácu v oblasti civilnej ochrany a predchádzaní katastrofám. Toto zahŕňa vývoj informačných systémov pre prípad katastrof, získanie vybavenia a núdzových komunikačných nástrojov, zvýšenie kapacity a zlepšenie interoperability služieb civilnej ochrany, požiarnych zborov, hydrologických a meteorologických služieb a oblasti zdravotníctva. Komisia sa bude snažiť zahrnúť kandidátske krajiny do činností Spoločenstva v oblasti civilnej ochrany a plne zapojiť potenciálne kandidátske krajiny.

V roku 2008 Komisia začne *iniciatívu zameranú na znižovanie rizika katastrof* s cieľom vypracovať regionálnu stratégiu a vytvoriť kapacity krajín západného Balkánu a Turecka v súvislosti so zberom, spracovaním a zdieľaním údajov. Program sa bude vykonávať v úzkej spolupráci so zúčastnenými stranami v tejto oblasti – Svetovou bankou, Organizáciou spojených národov, Radou pre regionálnu spoluprácu a iniciatívou zameranou na predchádzanie katastrofám a pripravenosti na ne v prípade ich výskytu v juhovýchodnej Európe (DPPI SEE) – a bude dopĺňať ich činnosti. Zameria sa predovšetkým na súlad s „iniciatívou zameranou na zmierenie rizika katastrof a prispôsobovanie sa im“ Svetovej banky a Organizácie spojených národov.

Mechanizmus Spoločenstva v oblasti civilnej ochrany uľahčuje pripravenosť a reakciu na závažné núdzové situácie pričom *finančný nástroj civilnej ochrany* poskytuje právny základ na financovanie všetkých činností EÚ v oblasti civilnej ochrany. Od roku 2007 sú oba tieto nástroje k dispozícii pre kandidátske krajiny a umožňujú spoluprácu s inými tretími krajinami, vrátane potenciálnych kandidátskych krajín.

---

¹⁸ Tento návrh je zahrnutý do balíku, ktorý bol prijatý paralelne so súčasným oznámením.

Komisia podporuje plnú a okamžitú účasť kandidátskych krajín na nástrojoch civilnej ochrany. Zúčastnené krajiny sa takisto budú môcť zúčastniť všetkých činností Spoločenstva v oblasti civilnej ochrany, vrátane výziev na predloženie návrhov, vzdelávacích programov, simulovaných cvičení a reakcií na žiadosti o pomoc v oblasti civilnej ochrany v reálnom čase prostredníctvom mechanizmu.

Komisia takisto podporuje potenciálne kandidátske krajiny, aby vhodným spôsobom využívali možnosť spolupracovať v rámci Mechanizmu Spoločenstva v oblasti civilnej ochrany a finančného nástroje civilnej ochrany. Táto spolupráca by mohla zahŕňať oblasti, ktoré spadajú do pôsobnosti oboch nástrojov, vrátane zmiernenia rizika vzniku katastrof, monitorovacích a informačných systémov a systémov včasného varovania, núdzových komunikačných nástrojov, zvyšovania operačnej kapacity a zlepšovania interoperability služieb civilnej ochrany. Potenciálne kandidátske krajiny by mali byť postupne integrované do rozvoja schopnosti rýchlej reakcie EÚ založenej na moduloch civilnej ochrany. V prípade katastrofy môžu tieto krajiny tiež využívať pomoc v oblasti civilnej ochrany členských štátov EÚ poskytovanú v rámci mechanizmu.

Kandidátske krajiny rokujúce o prístupení sú oprávnené na podporu z Fondu solidarity EÚ. V prípade katastrofy môžu všetky krajiny západného Balkánu získať podporu v rámci humanitárnej pomoci.

Iniciatíva zameraná na predchádzanie katastrofám a pripravenosti na ne v prípade ich výskytu v juhovýchodnej Európe (DPPI SEE), ktorá bola spustená v rámci Paktu stability rozvíja inštitucionálny rámec a zintenzívňuje svoje činnosti v oblastiach ako napr. reakcia na povodňovú situáciu, seizmické nebezpečenstvo a posudzuje možnosti vytvorenia spoločnej jednotky, ktorá bude v naliehavých prípadoch schopná okamžite reagovať, ako aj vzdelávacieho programu týkajúceho sa zvládania katastrof. Konferencia na vysokej úrovni o predchádzaní katastrofám a pripravenosti na ne sa bude konať v apríli 2008 v Sofii, v Bulharsku, ktoré predsedá Procesu spolupráce v juhovýchodnej Európe (SEECp). Komisia bude pokračovať v spolupráci s DPPI SEE a Radou pre regionálnu spoluprácu. Bude sa snažiť zaistiť, aby boli regionálne iniciatívy plne v súlade s činnosťou Spoločenstva v oblasti civilnej ochrany.

Dunaj: ochrana životného prostredia a plavba

Komisia podporuje širokú škálu iniciatív a organizácií, ktoré sa zameriavajú na ochranu životného prostredia, lepšie využitie prepravnej kapacity vnútrozemských vodných ciest a vysokú úroveň predchádzania katastrofám na Dunaji. Opatrenia sa uskutočňujú najmä pod záštitou Medzinárodnej komisie pre ochranu Dunaja (ICPDR): nedávne spoločné vyhlásenie o plavbe a udržateľnosti životného prostredia pre Dunaj účinne prispeje k vytvoreniu integrovaného prístupu pre každý konkrétny projekt. Komisia rokuje o prístupení Spoločenstva k Dunajskej komisii, ktorá reguluje plavbu po rieke.

8. Finančná podpora Spoločenstva a koordinácia darcov

Od roku 2007 poskytuje EÚ *finančnú podporu* západnému Balkánu prostredníctvom nového nástroja predvstupovej pomoci (IPA)¹⁹.

IPA zjednocuje všetku nástroje predvstupovej pomoci v jednom rámci. Kladie väčší dôraz na zodpovednosť v procese vykonávania na krajiny, ktoré prijímajú pomoc, na podporu cezhraničnej spolupráce a na „učenie praxou“. Pripravuje kandidátske krajiny na vykonávanie regionálnych, sociálnych, kohéznych fondov a fondu pre rozvoj vidieka po pristúpení.

Západný Balkán získa v období 2007–2011 v rámci IPA približne 4 miliardy EUR. Táto suma sa rovná sume 30 EUR na obyvateľa za rok, čo výrazne prevyšuje pomoc, ktorú ES poskytuje akémukoľvek inému regiónu na svete.

Zvláštny dôraz bude kladený na budovanie štátu, právny štát, zmierenie, reformu správy a súdnictva, boj proti korupcii a organizovanej trestnej činnosti a hospodársku reformu, teda oblasti, ktoré by na základe odporúčania Rady mali byť riešené v skoršej fázy prístupového procesu.

Európska investičná banka zvýši pôžičky poskytované regiónu (z celkovej sumy 1,9 miliardy EUR za obdobie 2005–2007 na odhadovaných 2,8 miliardy EUR za obdobie 2008–2010). Toto zahŕňa pôžičky kryté zárukami z rozpočtu Spoločenstva a pôžičky na vlastné riziko EIB. Úverové aktivity EIB na západnom Balkáne sa zameriavajú predovšetkým na projekty v oblasti dopravy, energetiky, malých a stredných podnikov, životného prostredia, komunálnej infraštruktúry, vzdelávania a zdravotníctva.

Veľké úsilie je vynakladané na podporu Kosova. Podľa plánu by na pomoc na rozvoj Kosova a na financovanie medzinárodnej prítomnosti počas rokov 2007–2010 mala byť použitá viac ako 1 miliarda EUR z rôznych finančných nástrojov EÚ.

Koordinácia medzi Komisiou a ostatnými darcami je dôležitá, aby sa pomoc vzájomne dopĺňala, bola koherentná, efektívna a účinná. Komisia zintenzívňuje svoje úsilie v tejto oblasti zapojením EIB, Európskej banky pre obnovu a rozvoj, ostatných medzinárodných finančných inštitúcií a bilaterálnych darcov. Toto by malo zabezpečiť maximálnu možnú podporu na potreby súvisiace s modernizáciou a rozvojom regiónu kombináciou grantov a pôžičiek.

V roku 2006 podpísala Komisia memorandum o porozumení s niekoľkými medzinárodnými finančnými inštitúciami²⁰ o koordinácii a spolupráci pri podpore kandidátskych a potenciálnych kandidátskych krajín. Na miestnej úrovni bol v roku 2007 zavedený konzultačný mechanizmus v súvislosti s programovaním pomoci v rámci IPA s veľvyslanectvami členských štátov, miestnymi pobočkami medzinárodných finančných inštitúcií a darcami v krajinách prijímajúcich pomoc, ktorí nepochádzajú z EÚ. Táto koordinácia bude pokračovať a zintenzívni sa.

¹⁹ IPA zahŕňa všetky kandidátske a potenciálne kandidátske krajiny, teda západný Balkán a Turecko.

²⁰ EIB, Európska banka pre obnovu a rozvoj, Medzinárodná banka pre obnovu a rozvoj a Medzinárodná finančná korporácia, Nordická investičná banka, Nordická spoločnosť na financovanie životného prostredia, Rozvojová banka Rady Európy a Čiernomorská obchodná a rozvojová banka.

Včasné zapojenie príjemcov a konzultácie s nimi počas celého programovacieho cyklu bude zaistené na miestnej úrovni, ako aj prostredníctvom organizovania pravidelných regionálnych stretnutí.

V decembri 2007 sa Komisia stretla so všetkými bilaterálnymi darcami, ktorí organizujú hlavné programy na západnom Balkáne, a takisto so zástupcami medzinárodných finančných inštitúcií. Toto viedlo k založeniu rámca pre užšiu spoluprácu pri poskytovaní pomoci regiónu. V júni 2008 zorganizuje Komisia ďalšie stretnutie na vysokej úrovni. Cieľom tohto stretnutia je koordinácia vykonávania podpory od všetkých kľúčových zúčastnených strán v regióne, v rámci jednotlivých krajín, ako aj podľa odvetvia.

Komisia pripravuje *konferenciu darcov pre Kosovo s cieľom zabezpečiť* finančnú podporu, ktorá by pomohla Kosovu pri implementácii jeho statusu a v rámci sociálno-ekonomického rozvoja všetkých komún. Členské štáty EÚ a ostatní medzinárodní darcovia budú vyzvaní, aby prispeli.

III. ZÁVERY

Rada a Parlament sa vyzývajú, aby vzali na vedomie uvedené závery.

- Budúcnosť západného Balkánu je v EÚ. EÚ zdôrazňuje dôležitosť mieru, stability a bezpečnosti v tejto časti Európy a oceňuje úsilie krajín západného Balkánu o priblíženie sa k EÚ, pokiaľ splnia nevyhnutné podmienky. Západný Balkán má potenciál zrýchliť tempo svojho pokroku na ceste k prípadnému členstvu v EÚ za predpokladu, že pôjde cestou reforiem a zmierenia a splní nevyhnutné podmienky. EÚ bude krajinám západného Balkánu v tomto úsilí pomáhať.
- Tento rok je pre západný Balkán zásadný. V konečnom dôsledku o tom, či sa ich krajiny vydajú rozhodne vpred smerom k stabilite a európskej budúcnosti rozhodnú demokraticky zvolení predstavitelia regiónu.
- Významný pokrok môže v tomto roku dosiahnuť Chorvátsko, pre ktoré sa môže stať tento rok rozhodujúcim v jeho prístupových rokovaníach za predpokladu, že dosiahne viditeľný pokrok vo viacerých kľúčových reformných oblastiach a splní stanovené kritériá. Chorvátsko sa musí urýchlene zaoberať otázkou ekologickej a rybárskej ochrannej zóny v súlade so závermi Rady.
- Bývalá juhoslovanská republika Macedónsko musí splniť hlavné priority, ktoré boli stanovené ako referenčné kritériá, aby preukázala svoju pripravenosť na prístupové rokovania. Komisia sa domnieva, že ak politickí predstavitelia budú konať rozhodne a vynaložia vytrvalé úsilie, je možné dosiahnuť potrebný pokrok v roku 2008. Akékoľvek odporúčanie Komisie bude založené na jesennej správe o pokroku.
- Ďalší pokrok Albánska na ceste do EÚ závisí predovšetkým od uspokojivého vykonávania dohody o stabilizácii a pridružení, zabezpečením toho, aby voľby v budúcnosti spĺňali medzinárodné normy, a posilnenia právneho štátu, najmä v oblasti boja proti korupciám a organizovanej trestnej činnosti.
- Ďalší pokrok Čiernej Hory na ceste do EÚ závisí predovšetkým od posilnenia právneho štátu, najmä v oblasti boja proti korupciám a organizovanej trestnej činnosti, zlepšovania správnej kapacity a širšej zhody v súvislosti s otázkami budovania štátu. Dôležité je uspokojivé vykonávanie dohody o stabilizácii a pridružení.
- Akonáhle splní Bosna a Hercegovina zostávajúce podmienky, môže byť podpísaná dohoda o stabilizácii a pridružení. Komisia sa domnieva, že pokiaľ bude k dispozícii dostatočná politická vôľa a konsenzus, je možné to čoskoro dosiahnuť.
- Srbsko je predurčené hrať kľúčovú úlohu v regióne pri zaistení stability, dobrých susedských vzťahov a regionálnej spolupráce na západnom Balkáne. Komisia upozorňuje na závery Európskej rady z decembra 2007, že pokrok na ceste smerom k EÚ, vrátane statusu kandidátskej krajiny je možné urýchliť. Komisia vyzýva Srbsko, aby znovu potvrdilo svoj záväzok k budúcnosti v Európskej únii.

- EÚ je naďalej odhodlaná podporovať politický a hospodársky rozvoj Kosova. Kosovo má takisto ako ostatné krajiny západného Balkánu jasnú a reálnu perspektívu členstva v EÚ. Komisia na tento účel využije dostupné nástroje, predovšetkým na podporu demokratických reforiem, dobrých susedských vzťahov a hospodárskeho pokroku.
- Kľúčovými prioritami reforiem pre západný Balkán sú základné otázky budovania štátu, dobrej správy vecí verejných, reformy správy a súdnictva, právneho štátu vrátane boja s korupciou a organizovanou trestnou činnosťou, zmierenie, sociálno-ekonomický rozvoj a rozvoj občianskej spoločnosti. Plná spolupráca s ICTY zostáva podmienkou na ceste do EÚ pre príslušné krajiny.
- Komisia začína dialóg so všetkými krajinami regiónu, aby mohli byť čo najskôr vypracované plány týkajúce sa podmienok, ktoré je nutné splniť, aby mohla byť zrušená vízová povinnosť. Pokrok v tomto procese bude monitorovať Rada a Komisia.
- Komisia bude ďalej zvyšovať počet štipendií udelených študentom z krajín západného Balkánu na štúdium v EÚ.
- Bude posilnené úsilie na zaistenie úplnej účasti krajín západného Balkánu v programoch a agentúrach Spoločenstva.
- Výrazne sa zvýši podpora Komisie na rozvoj občianskej spoločnosti a dialógu. Na tento účel bude založený nový finančný nástroj.
- Komisia podporuje Regionálnu školu verejnej správy (ReSPA) a to, aby sa z nej stal plnohodnotný regionálny inštitút, ktorý bude už od začiatku roku 2009 pôsobiť v Danilovgrade v Čiernej Hore.
- Bude posilnená koordinácia s medzinárodnými finančnými inštitúciami (najmä s EIB a Európskou bankou pre obnovu a rozvoj) a s bilaterálnymi darcami, aby boli mobilizované granty a pôžičky na modernizáciu a rozvoj. Komisia, EIB, Európska banka pre obnovu a rozvoj a Rozvojová banka Rady Európy sa spolu s ostatnými medzinárodnými finančnými inštitúciami a darcami zaviazali zaviesť do roku 2010 investičný rámec pre západný Balkán. Komisia a niekoľko medzinárodných finančných inštitúcií a bilaterálnych darcov zavádza iniciatívu v súvislosti s infraštruktúrou pre západný Balkán. Komisia analyzuje uskutočniteľnosť ďalších iniciatív, ktoré by zvýšili vplyv opatrení na podporu strategických cieľov EÚ v regióne.
- Komisia navrhuje novú iniciatívu zameranú na znižovanie rizika katastrof. Táto iniciatíva pomôže krajinám regiónu rozvíjať ich kapacity v tejto oblasti. Komisia sa takisto bude snažiť začleniť krajiny západného Balkánu do mechanizmu Spoločenstva a nástroja v oblasti civilnej ochrany.
- Parlamentná spolupráca medzi krajinami západného Balkánu, ako aj spolupráca medzi Európskym parlamentom a národnými parlamentmi bude zintenzívnená. Cieľom je prenos osvedčených postupov a posilnenie zmierenia.

- Ďalší rozvoj regionálnej spolupráce je integrálnou súčasťou európskeho integračného programu západného Balkánu. Nedávny prechod od Paktu stability k Rade pre regionálnu spoluprácu je významným pozitívnym krokom. Komisia podporuje Radu pre regionálnu spoluprácu a ostatné rámce spolupráce vrátane CEFTA, Zmluvy o Energetickom spoločenstve a Dohody o spoločnom európskom leteckom priestore. Takisto navrhuje rokovanie o Zmluve o Dopravnom spoločenstve na západnom Balkáne.
- Regionálna spolupráca prináša konkrétne výsledky pre ľudí západného Balkánu a pomáha im približovať sa k EÚ. Tento proces, ktorý bude Komisia pozorne sledovať, aj naďalej vyžaduje kontinuálnu podporu EÚ.